

Activitatea Comisiei Județene Năsăud de verificare a membrilor Partidului Muncitoresc Român. Mărturii documentare (1949-1950)

Adrian ONOFREIU

Congresul Partidului Muncitoresc Român din 21-23 februarie 1948 (care consfințea unificarea cu Partidul Social Democrat) a hotărât începerea imediată a verificării tuturor membrilor săi. Încă din 1947 se stabilise întreruperea primirii de noi membrii, ca urmare a pătrunderii de elemente „ descompuse, carieriste, dușmănoase, legionare, etc.”. Factorul extern, reprezentat de acutizarea conflictului sovieto-iugoslav, în a doua parte a anului 1947 a contribuit în mod esențial la declanșarea acțiunii de „epurare” a membrilor de partid. De altfel, în perioada 1949-1951 toate partidele comuniste vor trece la epurarea activului și ai masei de membrii, ceea ce va determina o scădere procentuală semnificativă a numărului acestora.

În vara anului 1948 încep la nivel organizatoric pregătirile pentru verificări. În iunie 1948 Plenara C.C. al P.M.R. ia hotărârea cu privire la primirea de noi membrii, decizie care va influența calitatea de membru de partid. În cele din urmă, în octombrie 1948 Comitetul Central și Biroul Politic hotărâsc începerea acțiunii. În procesul de verificare a membrilor de partid, s-a constituit la 28 iulie 1948 Comisia Centrală de Verificare. „Directivele” acesteia „pentru uzul președinților comisiilor de verificare” vor constitui cadrul general de activitate al comisiilor județene.

Criteriile de excludere cuprindeau încadrarea în categorii în funcție de segmentul vizat:

1. elemente burgheze, capitaliste, exploataoare, pentru că pe de o parte independența lor economică putea slăbi receptivitatea lor la promisiunile demagogice ale partidului, iar pe de altă parte, era un nonsens să fie primit în partid „dușmanul de clasă”;
2. cei care au avut legături cu dușmanul de clasă și uneltele lui „elemente șovine și antisovietice”, membrii ai organizațiilor burghezo-naționaliste, „cei care se solidarizează cu dușmanul de clasă în acțiunea lor împotriva partidului și regimului”;
3. cei considerați imorali și deficitari din punct de vedere al profilului etic;
4. social-democrații de „dreapta” care s-au dovedit a fi „spărgătorii unității clasei muncitoare”, atitudine îndreptată împotriva P.S.D.¹

Acțiunea începe pe 7 iunie 1948. Se stabilește un plan de prelucrare a activelor județene. La 28 iulie 1948, se constituie Comisia Centrală de Verificare. Operațiunea va fi minuțios pregătită, fiind implicați, la nivel organizatoric, un foarte mare număr de activiști de partid de la centru și din teritoriu.

Primul segment verificat a fost activul de partid din comitetele județene, comitetele de plăși, conducerea organizațiilor de masă și a aparatului de stat. Apoi a urmat verificarea individuală a membrilor de partid.

Plenara de încheiere a lucrărilor Comisiei de Verificare a membrilor de partid se va desfășura între 15-17 mai 1950. Lucrările de verificare au durat 19 luni și se dovediseră o „reușită atât pentru partid cât și pentru membri”.² În același timp rezultatele au contribuit la clarificarea pozițiilor dominante în interiorul partidului, prin întărirea rolului grupării conduse de Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Începută în anul 1949, la nivelul județului Năsăud,³ activitatea Comisiei județene de verificare se va desfășura până în prima parte a anului 1950. Conform directivelor de la centru, au fost verificați membrii

¹ Almira Enuță, *Restructurarea Partidului Muncitoresc Român (1948-1952)*, în Anul 1948. Instituționalizarea comunismului, *Analele Sighet*, 6, Fundația Academia Civică, 1998, p. 105.

² *Ibidem*, p. 111.

³ Denumirea din perioada 1925-1950.

activului județean, apoi cei de la nivelul structurilor subordonate (plăși, orașe, comune) iar în final, s-a trecut la verificarea tuturor membrilor de partid.

Cronologic, la 21 februarie 1949 s-a constituit Comisia județeană de verificare, care în perioada 1-26 martie a verificat 26 de membrii ai Comitetului Județean, din care 24 au fost confirmați și 2 excluși.⁴

După verificarea activiștilor județeni în perioada 11 martie-16 aprilie, s-a trecut la verificarea individuală a membrilor de partid din birourile organizațiilor de masă, a șefilor de instituții, Consiliul Sindical Județean, Uniunea Femeilor Democrate din România, Uniunea Tineretului Muncitor, Frontul Plugarilor, Uniunea Populară Maghiară, Comitetul Democrat Evreiesc, Asociația Română de strângere a Legăturilor cu Uniunea Sovietică.⁵

În perioada 3-14 mai au fost verificați membrii comitetelor de plasă, iar între 27-28 aprilie, membrii din aparatul administrativ și șefii de instituții. Au fost create la nivelul județului 5 subcomisii de verificare, care și-au început activitatea la 16 iunie 1949. La acestea s-a adăugat și sucomisia nr. 6, pentru șantierul național al tineretului Salva-Vișeu.

Activitatea acestor subcomisii s-a concretizat în verificarea până la 14 decembrie, a 7126 de membrii de partid din 192 organizații de bază, din care au fost excluși 1222.⁶

Concluziile verificării la nivelul județului arătau că s-a realizat în parte obiectivul principal al verificării, acela de a elimina din partid elementele dușmănoase, oportuniste, partidul s-a întărit și și-a îmbunătățit compoziția socială. „În urma completării activului de partid cu tovarăși noi, s-a îmbunătățit și componența activului, a aparatului de partid cu 12,2%, a conducerii organizațiilor de masă cu 19% și a aparatului administrativ cu 61,4%.⁷

La 15 martie 1950, Comisia județeană de Verificare și-a încheiat lucrările și s-a format un colectiv de verificare compus din 3 membrii activi și 2 supleanți, care au avut ca atribuții: rezolvarea problemelor neterminate; judecarea apelurilor primite după încheierea lucrărilor; cercetarea cazurilor sesizate ulterior; verificarea membrilor de partid neverificați. Acest colectiv a întocmit un raport asupra încheierii lucrărilor de verificare a colectivului de verificare din județul Năsăud, potrivit căruia au fost verificați 105 membrii de partid din 54 organizații de bază, dintre care: au fost confirmați 63; excluși cu fapte: 29; excluși pentru neprezentare: 13. În total au fost verificați un număr de 7564 membrii de partid din județul Năsăud.⁸

La nivelul orașului Bistrița, rezultatele s-au concretizat în situații statistice, grupate pe anumite „teme”. Ca număr total, au fost verificați un număr de 1050 membrii de partid, din care, *după originea socială*: muncitori: 219; țărani săraci: 293; mijlocași: 79; chiaburi: 33; mici burghezi: funcționari, 149; intelectuali, 61; meseriași, 174; negustori, 42. Din punct de vedere *al naționalității*, erau: români, 781; evrei, 63; maghiari, 178; slavi, 1; alții, 27. *Pe sexe*, repartitia era următoarea: bărbați, 808; femei, 242. Din punct de vedere al momentului *încadrării în partid*, perioada 23 august 1944 – 6 martie 1945 cuprindea 17 membrii, iar perioada de după 6 martie 1945, 1033 de membrii. Iar apartenența politică înainte de unificare prezenta următoarea situație: P.C.R.: 714; P.S.D.: 336.⁹

Din totalul membrilor de partid verificați, au fost confirmați 779.¹⁰ Motivele pentru excluderea celorlalți membrii de partid au fost: nu s-a putut verifica trecutul: 41; informatori și provocatori: 11; crime și jafuri în U.R.S.S.: 3; exploatare și speculanți: 47; activitate legionară: 17; alte categorii de fasciști activi: 37; descompunere morală: 7; abateri grave de la linia partidului: 27; activitate dușmănoasă după 10 martie 1946: 37.¹¹

Datele sumare statistice la nivelul orașului Bistrița oferă o imagine a *motivării* acțiunii, a *criteriilor* după care s-a desfășurat și a *rezultatelor* acesteia.

Pentru a înțelege mai profund contextul, caracteristicile, modul de desfășurare și rezultatele la nivelul întregului județ, redăm în continuare câteva din *documentele de sinteză*, care ilustrează modul de desfășurare a fenomenului.

⁴ Direcția județeană Bistrița-Năsăud a Arhivelor Naționale, fond *Comitetul județean P.C.R. Năsăud – Comisia de verificare*, dosar 1, fila. 36; în continuare A.N.B. fond ...d....).

⁵ *Ibidem*, f. 43-47.

⁶ *Ibidem*, f. 142.

⁷ *Ibidem*, f. 161.

⁸ *Ibidem*, f. 193.

⁹ A.N.B., fond *Comitetul județean P.C.R. Năsăud*, dosar 4 /II, f. 93).

¹⁰ *Ibidem*, f. 92.

¹¹ *Ibidem*, f. 94.

Documentele au *caracter inedit* și, sperăm noi vor contribui la clarificarea unei acțiuni interne a Partidului Muncitoresc Român cu influențe covârșitoare atât asupra membrilor de partid cât și a evoluției societății românești în ansamblu.¹²

Document nr. 1. 1949 iunie 7, București. Instrucțiunea C. C. al P.M.R. privind verificarea membrilor de partid.

După verificarea activului de partid, conform hotărârii Biroului Politic al C.C. al P.M.R. începe verificarea membrilor de partid.

Această acțiune are o importanță deosebită, ea având menirea de a consolida partidul nostru, prin descoperirea și înlăturarea elementelor dușmănoase, a elementelor străine de clasă, promovarea elementelor muncitorești și a țăranilor săraci în organele de conducere, prin analiza în spirit critic și autocritic a întregii lor activități și a metodelor folosite, verificarea membrilor de partid va trebui să ducă la o întărire politică și organizatorică a partidului nostru.

În vederea unei bune desfășurări a acestei acțiuni, Comitetele județene vor lua următoarele măsuri:

I 1) Convocarea activului județean și a subcomisiilor de verificare (de comun acord cu președintele comisiei județene de verificare) pentru duminică 12 iunie anul curent orele 10 dimineața în adunare unde un delegat al C.C. va prelucra importanța verificării membrilor de partid pe baza *Hotărârii Biroului Politic al Comitetului Central*.

Sedința va dura în total 2 ore din care 1-1 ¼ ore va fi expunerea, restul timpului fiind folosit la întrebări și răspunsuri.

La această adunare vor participa:

- membrii Comitetului Județean,
- Comisia Județeană de Verificare,
- Subcomisiile de verificare,
- Instructorii județeni și membrii secțiilor județene
- Membrii Comitetului Județean Provizoriu și al reședinței de județ,
- Membrii de partid din conducerile județene ale organizațiilor de masă,
- Conducătorii instituțiilor de stat, membrii de partid,
- Comitetele de sector P.M.R.
- Membrii de partid din comitetele de sector ale organizațiilor de masă, acolo unde sunt,
- Birourile de plasă P.M.R. (afară de o persoană care rămâne la sediul de plasă),
- Președinții comitetului provizoriu de plasă,
- Comitetele de partid din întreprinderile mai importante din județ,
- Secretarii organizațiilor de bază din întreprinderile mai mari din oraș.

Adunarea va fi condusă de secretarul Comisiei Județene P.M.R.

2) Duminică 12 iunie, după masă, vor fi convocați în ședință, pentru citirea și prelucrarea *Instrucțiunilor pentru verificarea membrilor de partid* mai multe persoane.

Prelucrarea va fi făcută de delegatul C.C. sau președintele Comisiei Județene de Verificare.

II Comitetul Județean P.M.R., împreună cu Comisia Județeană de Verificare, vom alcătui un plan pentru prelucrarea cu toți membrii de partid a importanței verificării.

Aceste adunări vor avea loc între 14 iunie și 4 iulie, în ordinea în care va începe verificarea în organizațiile de partid din județ.

Pentru a face expunerea vor fi alese persoane capabile din activul Comitetului Județean de Verificare și care vor fi pregătiți în seminarii.

În orașe se vor face adunări în întreprinderi (în întreprinderile mari pe secții), instituții și cartiere, care să nu aibă mai mult de 500 de participanți, cu cei supuși verificării și participanți.

Se vor invita și nemembrii de partid dintre muncitori, funcționari, tehnicieni, mici meseriași, etc. cinstiți, atașați partidului, evidențiați în producție, în munca sindicală sau în altă activitate în cadrul organizației de masă.

Adunarea va fi condusă de delegatul Comitetului Județean, care va face expunerea și prezentarea membrilor subcomisiei de verificare.

În comune se vor face adunări cu membrii de partid și invitații indicați din comuna respectivă.

¹² Datorită faptului că am urmărit fenomenul în ansamblu său: motivații, criterii de acțiune, rezultate, am omis prin paranteze [...] numele persoanelor implicate în acțiune. De asemenea am păstrat exprimarea autorilor care arată nivelul lor de instruire.

Invitații vor fi nemembrii de partid, muncitori agricoli, muncitori de la gospodăriile agricole de stat și S.M.T., țărani săraci și mijlocași, reprezentanții organizațiilor de bază din comună etc., cinstiți atașați partidului, evidențiați în acțiunile de însămânțare, de colectare de expropriere a moșiilor etc.

Membrii subcomisiei vor fi prezenți într-o singură adunare, după care își vor începe lucrările, urmând ca delegații Comitetului Județean, care vor conduce celelalte adunări din plasă să-i prezinte în absența lor.

Comitetul Județean trebuie să se îngrijească de buna pregătire a acestor adunări de partid, asigurând participarea tuturor celor convocați, pavoazarea sălilor cu lozinci potrivite, și ca ele să se desfășoare într-o atmosferă partinică.

În acest sens se va urmări ca întrebările și discuțiile ce vor avea loc, să contribuie la lămurirea tovarășilor și prietenilor asupra caracterului și importanței acestei acțiuni.

Lista invitaților va fi verificată de instructorii Comitetului Județean de sector sau de comitetul de plasă.

III. După instalare, subcomisia de verificare își va începe imediat activitatea, conform instrucțiunilor Comisiei Centrale de Verificare.

Comitetul Județean, prin organele sale, va lua măsuri de pregătire a fiecărei organizații de bază, care este supusă verificării.

În acest scop va lua măsuri de a repartiza câte o persoană verificată din comitetul județean, al sectoarelor și plaselor pentru fiecare organizație de partid din întreprindere sau comună, în vederea sprijinirii și controlării pregătirii membrilor de partid și a celorlalți muncitori sau țărani muncitori pentru verificare.

În acest sens persoana delegată va urmări ca:

- a) toți membrii de partid și invitații stabiliți să fie prezenți la ședința de verificare.
- b) Să creeze o atmosferă tovarășească, de încredere, menită să întărească unitatea partidului printre membrii de partid și printre ceilalți muncitori
- c) Prin participarea sa la ședințele în care se face verificarea, să cunoască oamenii, activitatea organizației de bază, pentru a sesiza organele superioare de partid asupra elementelor care trebuie înlocuite, ca și asupra acelor care trebuie promovate.
- d) Să controleze lista invitaților pentru ca să nu fie excluse acele persoane nemembre de partid, necesare verificării membrilor de partid.
- e) Să nu se amestece în atribuțiile subcomisiilor.

În pregătirea membrilor de partid pentru verificare se va urmări ca aceștia să-și analizeze activitatea și atitudinea ca membrii de partid față de sarcinile pe care partidul le-a pus.

În întreprinderi se va accentua asupra atitudinii de muncă, participării în întrecerile socialiste, a măririi productivității, a disciplinei, a antrenării celorlalți muncitori.

În comune se va insista asupra atitudinii și activității persoanelor după prelucrarea rezoluției C.C. din 3-5 martie¹³, poziția față de chiaburi, față de gospodăria colectivă.

De asemenea în ambele cazuri se va urmări ca membrii de partid să-și analizeze comportarea lor față de îndatoririle esențiale ale unui membru de partid, să-și ridice nivelul politic, să-și plătească cotizația regulat, să îndeplinească conștiincios sarcinile primite.

Comitetul organizației de partid va convoca elementele cele mai bune și devotate din organizația de bază, pentru a le instrui asupra modului în care trebuie să lămurească pe membrii de partid și pe ceilalți muncitori cinstiți, de la om la om, asupra importanței verificării și atitudinii pe care trebuie să o aibă în fața subcomisiei.

Se va insista totodată asupra combaterii și demascării elementelor dușmănoase, care ar încerca să facă diversiuni, să deruteze și să împiedice în orice fel buna desfășurare a verificării.

Agitatorii vor fi controlați și îndrumați zilnic.

Comitetul organizației de partid va lua toate măsurile pentru ca ședințele organizației de bază în care se va face verificarea membrilor, să decurgă într-o atmosferă tovarășească.

Biroul organizației de bază, sub controlul comitetului de organizație, va întocmi lista nemembrilor de partid, muncitori, funcționari, tehnicieni, activiști sindicali, evidențiați în producție, în munca organizației de masă, sau în comune a țăranilor săraci și mijlocași, a responsabililor sindicali, cinstiți și devotați, evidențiați în acțiunile organizate de partid, care vor fi invitați a lua parte la ședințele de verificare, responsabilul organizatoric al organizației de bază având sarcina de a îi convoca.

De asemenea comitetul de organizație și birourile organizației de masă vor lua măsuri de pavoazare a sălilor de ședință, cu drapelele roșii, după posibilități și lozinci ce se vor indica de Comitetul Județean.

¹³ Rezoluția privind „transformarea socialistă a agriculturii” din 3-05 martie 1949.

Membrii comitetului organizației de partid vor participa la ședințele de verificare ale organizației de bază, orânduindu-se astfel încât să nu împiedice îndeplinirea celorlalte sarcini.

Pentru mai buna cunoaștere a cadrelor a metodelor de muncă, a vieții organizatorice și politice a organizației de bază, Comitetul Județean va delega persoane din secțiile județene, din comitetul de sector, de plasă și secțiile lor, pe baza unui plan, care să asigure atât participarea la ședința de verificare, cât și îndeplinirea celorlalte sarcini de partid.

Comitetul județean va mobiliza corespondenții de presă din întreprinderi, instituții și comune, pentru a informa imediat presa centrală și locală asupra mersului acțiunii de verificare.

Materialul ce se va publica în presă, în legătură cu verificarea va fi controlat în prealabil de biroul județean și de comisia județeană de verificare.

Membrii comitetului județean, în colaborare cu comisia județeană de verificare, vor urmări pe toată durata verificărilor în județ cum se desfășoară ele, urmărind realizarea planului, starea de spirit din județ, cum este potrivită verificarea de oamenii munci, ce manifestări au avut loc din partea dușmanului cât și ce forma concrete au avut ele.

Comitetul județean va raporta la 10 iulie în scris Comitetului Central, cum s-au desfășurat adunările de prelucrare și starea de spirit, iar apoi la fiecare 1 ale lunilor următoare, cum au decurs ședințele de prelucrare, rezultatele obținute, atmosfera politică etc.

Atragem atenția comitetului județean asupra răspunderii sale, pentru buna îndeplinire a acestei sarcini, de o deosebită importanță pentru partidul nostru.

COMITETUL CENTRAL AL P.M.R.

(A.N.B., fond *Comitetul județean P.C.R. Năsăud*, dosar. 59, filele 245-249).

Document nr. 2. 1949, iunie 14, Bistrița. Raport al Comisiei județene de Verificare despre felul cum a decurs prelucrarea în legătură cu verificarea membrilor de partid.

În urma instrucțiunilor primite de la C.C. al P.M.R. în legătură cu verificarea membrilor de partid, pentru ca prelucrarea să aibă un rezultat cât mai pozitiv și pentru ca materialul să fie bine însușit, a fost convocat în ziua de 12 iunie anul curent Biroul și Comitetul Județean, activiștii secțiilor județene, Birourile plaselor P.M.R., Comitetul Provizoriu al Sfatului Județean și al orașului Bistrița, președinții Comitetelor Provizorii al Sfatului Județean și al orașului Bistrița, președinții comitetelor provizorii din plase, responsabili organizațiilor de masă – membrii de partid – președinții sindicatelor muncitorești din oraș, secretarii organizațiilor de bază din oraș, secretarii organizațiilor de bază din întreprinderile din județ, șefii de instituții din oraș, responsabili Comitetului de Partid de pe șantierul Salva – Vișeu, precum și comisia de verificare împreună cu persoanele propuse în subcomisia de verificare a membrilor de partid.

În total au participat un număr de 130 de persoane.

În vederea ținerii acestei ședințe s-a pregătit o sală pavoazăată cu tablouri și lozinci adecvate scopul ședinței cu un număr de 12 persoane care au fost însărcinați cu paza localului. Intrarea în sala de ședințe s-a făcut pe baza invitației, care invitații s-au ridicat la intrarea în sală.

Ședința a început la orele 10,30 și a fost deschisă de către secretarul județenei P.M.R. arătând scopul ședinței, arătând activitatea vechiului Comitet Județean și lipsurile acestuia precum și activitatea noului Comitet Județean după verificare și sarcinile ce stau în față.

S-a prelucrat problema verificării membrilor de partid, arătându-se importanța verificării și felul cum trebuie să-și ducă comisiile și subcomisiile de verificare activitatea lor practică pentru ca în urma verificării partidul să iasă întărit.

După prelucrare au urmat discuții unde mai multe persoane au luat cuvântul.

Printre problemele ridicate au fost:

- că verificarea este un act istoric în viața partidului și ca atare trebuie să dăm toată importanța ca verificarea să reușească în cele mai bune condiții.
- să dăm concursul și ajutorul nostru la subcomisiile de verificare pentru ca acestea să-și ducă la îndeplinire cu succes sarcinile încredințate.
- s-a ridicat problema cum se va proceda la verificarea cu membrii de partid care nu au o situație clară, sau care activează foarte slab.
- s-a ridicat problema ca în activitatea lor comisiile de verificare să fie vigilente pentru ca să demaște toate elementele necorespunzătoare infiltrate în rândurile partidului sau cele cu influențe străine.

De asemenea s-au mai pus câteva întrebări în legătură cu activitatea practică a comisiei de verificare. Arătăm că discuțiile nu au fost luate decât de un număr mic de persoane.

După aceasta a urmat instalarea comisiilor, subcomisiilor de verificare care vor activa în județul Năsăud. În urma instalării subcomisiei de verificare, ședința s-a ridicat cu intonarea Internaționalei.

Tot în cursul zilei de 12 iunie pentru orele 16 p.m. a fost convocat biroul și comitetul județean, activiștii secțiilor Județenei, birourile plaselor, comisia și subcomisiile de verificare în sala de ședințe a partidului unde au fost preluate rezultatele comisiei de verificare din județul Năsăud cu părțile pozitive precum și lipsurile din activitatea comisiilor. După aceasta au fost citite și prelucrate instrucțiunile C.C. al P.M.R. în legătură cu verificarea membrilor de partid și principiile după care se va face verificarea.

În urma prelucrării instrucțiunilor au urmat discuții unde persoanele care au participat au ridicat o serie de probleme în legătură cu procedarea practică a verificării. În problemele ridicate au fost diferite cazuri ca de exemplu:

- comisiile de verificare să fie vigilente pentru ca în activitatea lor să analizeze cu obiectivitate și în același timp cu membrii de partid devotați să poată elimina din rândurile partidului toate elementele dușmănoase care n-au ce căuta în partid.
- s-a pus întrebarea care va fi principiul de verificare al acestor membrii de partid care sunt refugiați din Bucovina și Basarabia, precum și alte probleme practice.

După aceasta a luat cuvântul delegatul Comisiei Centrale de Verificare care a arătat că discuțiile făcute în urma prelucrării instrucțiunilor de verificare au fost mai mult în ceea ce privește probleme practice atingându-se în mică măsură probleme de fond. De asemenea a accentuat din nou importanța verificării și principiile fundamentale după care trebuie să se conducă subcomisiile de verificare în activitatea lor, dând exemple vii de o importanță deosebită.

În concluzie în urma prelucrării temeinice s-a putut vedea că prin participarea la discuții a persoanelor prezente s-a creat o stare de spirit sănătoasă, privind cu încredere conducerea partidului nostru și măsurile luate pentru verificarea tuturor membrilor de partid.

Pentru desfășurarea acțiunii de verificare a membrilor de partid în județ, în colaborare cu comisia de verificare s-a întocmit un plan de prelucrare a importanței verificărilor cuprinzând toate organizațiile de bază din județ.

Bistrița. 14 iunie 1949.

(*Ibidem*, d. 55, f. 110-112).

Document nr. 3. 1949, decembrie 2, Bistrița. Raport de activitate al Comisiei județene de Verificare.

Despre acțiunea de verificare a membrilor de partid.

Munca de verificare în județul Năsăud s-a început în următoarele condiții.

Din punct de vedere economic: este un județ cu regiuni muntoase, populația aproape în întregime se ocupă cu agricultura. Suprafața arabilă a județului care este peste 70 mii ha, în mare parte dă randament slab, în afară de plasa Lechința și o parte din plasa centrală care are pământ mai bun, unde predomină elementul mijlocăș, dând astfel o bună parte a recoltei de cereale din județ și în mai mică măsură producția de vin care este specificul plasei Lechința.

Județul în ceea ce privește alimentarea populației cu cereale este deficitar.

Cele 2 G.A.S. din Lechința și Iad cu trei secțiuni din județ, folosind – mai ales în timpul sezonului de munca câmpului – o mulțime de țărani săraci din acele regiuni, care sunt coloniști.

Populația județului de altfel este săracă, deși în 33 sate și comune aproape în întregime fost săsești, azi sunt coloniști mai ales moți din regiunile din jur, care în general posedă între 6-8 iugăre de pământ, însă în mare parte sunt lipsiți de atelaje, care sunt ajutați de către Stația de Mașini și Tractoare, din care avem una singură cu sediul la Bistrița, astfel campaniile agricole de multe ori rămân în urmă din aceste cauze.

Ocupația principală a populației pe lângă agricultură este pomicultura și exploatarea de pădure de către I.P.E.I.L., unde sunt folosiți în special în sezon țărani săraci din regiunile Bărgăului și a Rodnei.

În mai mică măsură se caracterizează județul și prin creșterea vitelor și oilor.

Industria în județ nu se găsește, și ca atare nici proletariat propriu-zis, numai în mică măsură la fabrici de cherestea Ilva Mică cu peste 300, Valea Mare cu 130, Bistrița - Bărgăului la fel și Susenii - Bărgăului cu câteva zeci de muncitori și Fiadul cu 80 de lucrători din care marea majoritate sunt semiproletari, și ca atare sunt și muncitori necalificați.

Este o singură mină de pirită la Valea Vinului, unde lucrează peste 70 muncitori, care de altfel are o instalație veche.

În partea de nord-vest a județului populația muncitoare este antrenat în bună parte la construirea linie ferate Salva Vișeu care a avântat populația din acele regiuni atât din punct de vedere economic cât și cultural.

În județ în ceea ce privește situația economică a țăranilor nu se poate vorbi de un număr mare de chiaburi, numai despre un procentaj mic în acele regiuni unde pământul este mai roditor, și care s-au îmbogățit în urma exploatarea de pădure a celor 44 comune grănicerești din trecut, care vor să folosească și azi influența și prestigiul lor din trecut față de țăranimea muncitoare.

Orașul Bistrița cu peste 14.000 locuitori are specific funcționăresc, mic burghez cu mici negustori și meseriași cu populația adăpostită din alte regiuni, în locul sașilor care s-au refugiat aproape în întregime cu trupele fasciste și a ungarilor care pe lângă marele număr de sași și dintre ei s-au refugiat mulți, neîntorcându-se nici în ziua de azi.

Câteva fabrici mici ca fabrica de mezeluri și de sobe constituie industria din oraș, astfel cu proletariatul redus la număr față de populația pestriță a orașului Comitetul Județean întâmpină greutăți, deși în ultimul timp a crescut influența lui.

Alimentația țăranimii muncitoare din județ cu mărfuri industriale până la reorganizarea cooperativelor, a mers greu din cauza elementelor sabotoare și nepotrivite strecurate în mișcarea cooperatistă care au compromis această organizație de masă în multe locuri. În urma măsurilor luate se simte o îmbunătățire serioasă în acest domeniu la care a mai contribuit în mare măsură extinderea și la plase a comerțului de stat și aprovizionarea lor cu cantități de mărfuri.

Acțiunea întreținută de partidul nostru în legătură cu ridicarea producției, prin întrecerile socialiste în special în sectorul industrial sunt organizați în întreprinderi, însă cu rezultat mai slab în fabrici de cherestea în afară de Bistrița - Bârgăului care este în frunte. Izvorul slăbiciunilor sunt acolo că aceste fabrici lucrează cu semiproletari, care sunt mai greu de organizat.

La fel se simte slăbiciunea la G.A.S. unde conducerea nu este potrivită. Avem prea puțini membrii de partid în cadrul gospodăriei cum a fost la Lechința, la Iad cu 16, iar la secțiuni cum sunt Sângeorzul - Nou numai 3 și la Dipșa nici un membru de partid.

Din punct de vedere politic: până în ultimul timp a fost caracterizat prin influența spiritului naționalist și șovin care mai persistă într-o oarecare măsură și cauza populației amestecate în multe locuri din punct de vedere național și a multor partide burgheze și fasciste existente în special între 1940-1944.

Tot județul în afară de partea de sud-vest încă din timpul lui Maria Terezia trăiește sub influența grănicerismului fiind favorizați de toate regimurile până în 1944 acele 44 comune care au avut în exploatarea lor toate pădurile din județ sub așa zisa formă cooperatistă însă sub conducerea unor cliici de politicieni a tuturor timpurilor.

Pe lângă aceste favoruri ale satelor grănicerești în special în timpul dictaturii lui Carol II, regiunea Bârgăului, a plasei Năsăud și mai puțin plasa Rodna au fost infectate serios de politică legionară, pe lângă partidele Gogiste și a liberalilor.

În timpul ocupației horticiste elementele mici burgheze și intelectualitatea rămasă pe loc în mare parte au servit cu credință acest regim. A fost favorizată în mod special populația maghiară, care avea un număr redus de 5.000 suflete, față de 140 mii locuitori pe care îi avea județul.

În această perioadă și-au ridicat capul sașii care predominau în oraș și cele 33 sate săsești din jur. S-au înființat partidele fasciste, semi-fasciste și premilitari săsești și maghiare ca Wolskbund, Grupul Etnic German, recrutări de esesiști dintre sași, syndicatele naționaliste de regimul hortist ca „Nemzeti Munka Kozpont”, „Hivatas Szervezet” partidul lui Salasi, Imredi, Erdelyi Magyar Part”, Lovesz Egylet cu combinație de instructaj de partizani și contra partizanilor, de care a fost ferită doar o mică parte din aceste două naționalități

Un alt aspect ca la un județ de graniță din 1940-1944 au fost trecerile de frontieră cu scop de spionaj de diferite feluri.

După eliberarea Ardealului de nord la 23 august 1944 datorită specificului dinainte de 1944 a prins rădăcini influența manștilor în special, a liberalilor în mai mică măsură, mai ales în acele regiuni, care erau cuibul legionarilor până în 1940 ca plasa Năsăud, Bârgău, Rodna în special, plasa Centrală, inclusiv orașul în mai mică măsură.

Această influență a fostelor partide istorice s-a menținut un timp și după alegerile parlamentare din 1946. Acest lucru este documentat și prin înscrierile făcute în partid, unde în 1945-1946 s-au încadrat numai o mică parte a muncitorilor industriali, iar restul membrilor s-au încadrat numai în partea a doua a anului 1947.

Datorită acestor fapte și condiții lupta de clasă în județ a fost mai slabă, la care a mai contribuit existența și a unor organizații subversive, recrutate din elemente dușmane în frunte cu câțiva intelectuali, fii de chiaburi și deblocați din armată, foști legionari notorii, care au terorizat populația de munte în regiunea Năsăud, Rodna și Bârgău în special, unde ei au fost încuibăriți în păduri.

Socotind nivelul cultural redus în general a țăranimii muncitoare și neștiința de carte în general 30-35% în unele cazuri chiar peste 60% a membrilor de partid în special în satele de coloniști, reacțiunea a avut un teren favorabil de a-i influența sau teroriza chiar o bună parte din țăranimea săracă, mai ales cea mijlocie.

Influența partidului nostru care a crescut mai ales după alegerile pentru marea Adunare Națională din martie 1948 și a măsurilor luate de atunci a scos terenul de sub piciorul reacțiunii în bună măsură, contribuind la această muncă întărită a organizațiilor de partid, a organelor administrative și în ultimul timp acțiunea de verificare, prin care s-au descoperit o mulțime din elementele dușmănoase strecurate în partid.

În aceste condiții și cu experiența câștigată de Comisia Județeană cu ocazia verificării activului de partid, am început munca de verificare a membrilor de partid în ziua de 12 iunie, adică efectiv la 16 iunie 1949.

Pe baza instrucțiunilor C.C. și a Comisiei Centrale de Verificare, Comisia Județeană și-a fixat ca obiective principale următoarele sarcini:

- 1) Pregătirea temeinică a terenului (pe membrii de partid și nemembrii cinstiți) pentru verificare prin prelucrarea importanței verificărilor în fiecare organizație de bază pe linii organizatorică în colaborare cu Comitetul Județean.
- 2) Înmarmarea persoanelor din subcomisii cu instrucțiunile necesare verificării, coordonarea acestor munci pe baza unui plan și ajutorarea lor în muncă.
- 3) Prin colaborare strânsă cu Comitetul Județean și a organizațiilor de partid, asigurarea mobilizării membrilor și nemembrilor pentru ședințele de verificare, precum și a maselor largi a oamenilor muncii pentru a venii în ajutorul verificărilor.
- 4) Eliminarea din partid a elementelor dușmănoase, de tot felul strecurate în partid și promovare de cadre noi capabile și devotate partidului, precum și îmbunătățirea compoziției sociale a partidului.
- 5) Ridicarea nivelului de conștiință, a combativității și a vigilenței membrilor de partid față de dușmani, ridicarea nivelului politic și îmbunătățirea muncii de partid în general cu contribuția acțiunii de verificare, mai ales dezvoltarea spiritului critic și autocritic a membrilor.

În urma sarcinilor primite în legătură cu verificarea membrilor de partid, Comisia Județeană a făcut un instructaj cu verificarea membrilor de partid, Comisia Județeană a făcut un instructaj de 3 trei zile cu cele 5 subcomisii, împletit cu seminar pentru a preda și însuși de către subcomisii toate instrucțiunile și felul cum trebuie judecate și aplicate în practică. Subcomisiile instruite și-au început munca efectivă în ziua de 16 iunie 1949, pe următoarele raze de activitate: orașul Bistrița, plasa Centrală, Năsăud, Bărgău și Rodna. Au rămas descoperite plasa Lechința și Șieu, unde a fost instalată la 9 septembrie 1949 o subcomisie nouă, iar la Șieu subcomisia nr. 4 după ce a terminat plasa Bărgău.

Ivindu-se între timp problema verificării șantierului a fost instalată o nouă subcomisie în ziua de 15 septembrie 1949.

Munca la început a mers greu din lipsa de experiență a membrilor din subcomisii, unde din 21 de membrii am avut numai 3 cu activitate de partid ca activiști, restul a fost scos direct din câmpul muncii. Pentru ajutorarea lor mai ales a celor mai slabe sau cu regiuni grele din punct de vedere politic Comisia Județeană a dat ajutor, stând pe lângă subcomisii 2-3 săptămâni în permanență.

Număr inițial de verificat am avut 5897 care figurau pe baza statisticilor subsecției de carnete și evidență, care dosare au fost puse după alfabet, iar cu ocazia clasificărilor pe organizații de bază am găsit 1200 dosare între care figurau elemente chiaburești, pușcăriași, excluși din partid fără aprobarea Comitetului Județean și fără forma statutare și o mulțime de membrii inactivi de la înscrierea lor în partid.

Aceste dosare numai în mică măsură au fost completate cu referințe, ceea ce a îngreunat munca de verificare, deși din cauza slăbiciunilor comisiei județene, subcomisiile n-au strâns referințele necesare pentru dosar bazându-se mai mult pe cele arătate verbal de colectivul care era prezent la verificare. Aceste lipsuri în bună parte au fost lichidate numai de la 1 septembrie încoace, după ședința de instructaj din Cluj.

Întrebările formulate de subcomisii au fost slabe, nelegate de viața celui supus verificării, în mai multe cazuri la început-chiar nepotrivit din punct de vedere politic - cum a fost problema religiei, frontului antisovietic, sau unele probleme de morală în legătură cu viața particulară.

Aceste lipsuri s-au datorat nestudierii dosarelor în mod suficient înainte de verificare în unele cazuri n-au avut nici autobiografie la început care fapt s-a întâmplat și la subcomisie unde președintele era un fost activist sau membru al Comisiei Județene. Neavând întrebările necesare și specifice vieții celor verificați, întrebările au fost născocite la repezeală. Astfel subcomisiile n-au putu duce problemele până la capăt. Atitudinea persoanelor la început a fost rigidă, iar metodele mecanice de a intra direct în miezul problemei, care a creat o atmosferă de rezervă la ședințele de verificare, mai ales că membrii din subcomisii luau parte la întrebări foarte rar.

În urma experienței câștigate și cu îndrumările Comisiei Centrale atât studierea dosarelor cât și formularea întrebărilor precum ducerea până la capăt și clarificarea problemelor celor supuși verificării s-a îmbunătățit simțitor. S-au observat slăbiciuni în unele cazuri la toate subcomisiile de a analiza adânc contrazicerile din actele membrilor și clarificarea lor, ce a determinat pe membrul de partid respectiv, de a nu scrie adevărul în actele lui de partid, ca ascunderea apartenenței politice din trecut, perioada frontului în adeziune, atitudinea în timpul războiului etc. La fel la completarea dosarelor încă sunt slăbiciuni, de a nu documenta problemele specifica ridicate s-au descoperite cu ocazia verificărilor cu referințe sau declarații necesare, care probleme nici în chestionar nu sunt clarificate suficient.

Mobilizarea membrilor de partid și a nemembrilor la ședințele de verificare la început au fost făcute de către subcomisii din lipsă de ajutor din partea Comitetului Județean. Pregătirea terenului s-a făcut pe linia organizației însă în multe cazuri la plase au fost lăsați să prelucrez importanța verificării persoanelor slab pregătite din punct de vedere politic din birourile de plasă, în urma cărora nici efectul prelucrării n-a dat rezultatul dorit.

Delegații Comitetului Județean pe lângă subcomisii la început nu am avut și din lipsa Comisiei Județene de Verificare care n-a reușit să dea cadre în completare, astfel și Comitetul Județean a lucrat cu un număr redus de activiști.

Îndrumătorii în primele două luni au fost folosiți de către subcomisii însă nu în toate cazurile în mod organizat de a face ședințe pentru a explica problemele cum să ducă munca de lămurire și să aibă sarcini concrete în legătură cu mobilizarea. Mai ales n-au fost folosiți numai în puține cazuri de a da rapoarte asupra muncilor depuse în urma cărora subcomisiile s-ar fi putut orienta mai bine la verificarea membrilor din organizațiile de bază respective.

Astfel nici masele muncitoare fără de partid n-au fost frământate, ori deloc, ori prea puțin asupra ajutorului pe care ar fi putut să-l dea subcomisiilor. La aceste lipsuri au mai contribuit și împodobirile slabe ale clădirilor și a sălilor unde s-au ținut ședințele de verificare, care ar fi contribuit la deșteptarea interesului oamenilor muncii față de verificare.

În urma ajutorului primit de Comisia Centrală și a analizei slăbiciunilor încet au fost lichidate multe din aceste slăbiciuni, mai ales după ce am avut delegați din partea Comitetului Județean la fiecare subcomisie.

Frecvența membrilor și nemembrilor la ședințe în general a fost 85-100% cu excepția satelor Budacul de Jos, Buduș din plasa Centrală, organizația Naționalizarea din oraș, Romuli, Telciu din plasa Năsăud, Dumitrița și Șieu din plasa Șieu, Ilva Mică fabrică și sat din plasa Rodna și satul Sângeorzul-Nou din plasa Lechința, unde ședințele trebuiau să fie amânate pentru neprezentarea membrilor și nemembrilor numai între 15-30%.

Greutăți mai mari am avut la rămășițe, care în majoritatea lor au fost membrii inactivi sau elemente compromise și greu s-au prezentat sau deloc la ședințele de verificare.

În toate aceste comune arătate, pe lângă lipsa de mobilizare și lămurire a mai contribuit la frecvența slabă și neprezentarea și influența reacțiunii, cum a fost Sângeorzul-Nou unde 27 membrii vechi din 1945 coloniști au refuzat să se prezinte la verificare din cauză propagandei duse de doi chiaburi contra colectivizării și a neregulilor din reforma agrară, la Telciu și Ilva Mică la fel unde au dus propagandă și elementele compromise dintre membrii de partid care nu s-au prezentat la verificare și elemente reacționare fără de partid cu lozinca „că și așa se schimbă roata”. În general s-au întâmplat aceste lipsuri acolo unde în raza de activitate a organizației de bază în trecut s-a făcut politică fascistă pe de o parte, iar pe de altă parte terenul a fost lucrat din trecut de către unele elemente dușmănoase care locuiesc în sat sau în apropiere. Într-o bună măsură au fost determinate și de munca câmpului, cu care membrii de partid erau ocupații tot timpul.

În ceea ce privește mobilizarea nemembrilor deși din punct de vedere numeric a corespuns instrucțiunilor, însă n-au fost peste tot destul de bine selecționate ci în colaborare cu delegatul plasei și a biroului de organizație de bază. Unele subcomisii și delegați au făcut greșeli că au avut prea mare încredere în secretarul organizației de bază în unele locuri, împreună cu care au pregătit aceste liste, cum a fost la Tiha – Bărgăului și organizația de bază nr. 2 din plasa Năsăud, și astfel cei chemați au fost invitați de a lua apărarea unora sau chiar a secretarului de organizație de bază. Am avut și cazuri unde unii membrii sau nemembrii nechemați au reușit să pătrundă la ședințele de verificare, cum a fost la organizația de bază nr.2 din Năsăud și Mijlocenii – Bărgăului cu scopul de a lua apărarea unor elemente cu trecutul mai greu. Aceste lipsuri s-au întâmplat mai ales la început.

Comisia Județeană de Verificare.

(Ibidem, d. 2, f. 19 – 26).

Subcomisia de verificare nr. I a avut ca rază de activitate orașul Bistrița pentru a verifica cele 22 organizații de bază din oraș.

Pentru a cunoaște mai bine condițiile în care s-a efectuat verificarea membrilor de partid în orașul Bistrița – este necesar să aruncăm o privire asupra trecutului politic, a situației economice și culturale din orașul Bistrița.

Înainte de război – orașul Bistrița – era în majoritate locuit de sași, care în timpul ocupației horticiste au desfășurat o propagandă hitleristă prin organizația *Wolksbund* și *N.S.D.A.P.*¹⁴ Această propagandă a contribuit la faptul că toți sașii s-au refugiat în 1944 cu trupele fasciste în Germania. Astfel că înainte de 1944 orașul Bistrița propriu-zis n-a fost un factor politic așa însemnat cum era regiunea Năsăudului sau Valea Bârgăului.

Totuși influența mai mare au avut-o Național Tărâniștii și după aceea fracțiunea lui Vaida.

Începând din anul 1933-1934 a luat ființă mișcarea legionară, care a format multe cuiburi legionare în cartierul Hrube. Au făcut demonstrații de stradă și au ridicat o troiță legionară în parcul orașului. În această mișcare au fost înscrși majoritate intelectuali și funcționari.

În perioada F.R.N.¹⁵ au fost înscrși majoritatea funcționarilor. În timpul ocupației horticiste pe lângă organizațiile hitleriste ale germanilor s-au organizat *Erdelyi Magyar Part* unde era înscrisă majoritatea populației maghiare. În 1942 ia ființă partidul *Szalas* care a reușit să încadreze și muncitori în această organizație. *Partidul Imredist* a fost condus de către prefect și subprefect, unde au fost înscrși majoritatea funcționarilor. A existat și organizația *Lovesz Egylet* care ținea ședințe și făceau în mod regulat ieșiri la poligonul de tragere – aici au participat în majoritate funcționari.

Orașul Bistrița a fost eliberat de glorioasele trupe sovietice în ziua de 14 octombrie 1944. În anul în toamna anului 1944 și începutul lui 1945 a început să organizeze P.C.R.-ul în Bistrița în majoritate din cetățeni maghiari și evrei.

Vechii P.S.D.-iști au organizat P.S.D. în care au început să recruteze și o serie de elemente dușmănoase care au căutat un refugiu pentru a-și ascunde activitatea lor murdară din trecut.

În anul 1945 începe să se organizeze Frontul Plugarilor. În anul 1946-1947 s-a organizat P.N.L.-Tătărescu fără să se poată înscrie mulți membrii.

Concomitent cu organizarea partidelor democratice s-a organizat și reacțiunea în frunte cu P.N.Ț. – Maniu și apoi Brătienii. În aceste două partide mai ales la Maniu și-au găsit refugiul toate elementele antidemocratice, ofițeri deblocați¹⁶, legionari, preoți, profesori etc. În fruntea lor în orașul Bistrița era un avocat care făcea parte din conducerea organizațiilor subversive *Sumanele Negre*. Ședințele de comitet ale orașului județean se țineau în casa unui preot, iar sediul acestei organizații a fost pe strada 26 Ianuarie. În primăvara anului 1946 s-a organizat plecarea la congresul P.N.Ț. de la Năsăud cu camionul unde au fost antrenați o serie de tineri din cartierul Hrube. De asemenea organizația P.N.Ț. a reușit să-și plaseze oamenii lor în fruntea Siguranței și Poliției. Centrul maniştilor era cartierul Hrube și Peste Podul Budacului unde erau și cele mai multe semne cu ochiul.

Liberalii Brătienii au desfășurat o activitate mai slabă având o popularitate mai redusă ca țărâniștii.

Având în vedere specificul județului cu un trecut politic pronunțat naționalist, leagăn de legionari, sumanele negre etc. în 1948 a început să se regroupeze mișcarea legionară înființând un comitet județean unde au intrat și trei membrii de partid (și președintele Federalei). Această organizație a avut sediul în orașul Bistrița și a fost distrusă de organele securității.

Economic.

Orașul Bistrița nu este un oraș industrial, populația se ocupă cu diferite meserii, alții cu agricultura iar restul sunt funcționari la diferita instituții. Înainte de război era în floare comerțul.

După naționalizarea întreprinderilor a început să lucreze fabrica de piele cu circa 60 de lucrători, unde producția merge bine, fabrica de teracotă cu 70 de muncitori, unde în ultimul timp s-a îmbunătățit producția în urmă demascărilor făcute, fabrica de mezeluri cu 25 de lucrători și R.A.T.A.¹⁷ cu 40 de lucrători.

Începând cu anul 1947-1949 au fost înființate 3 cooperative de producție: Croitorul cu 60 de lucrători, Încălțăminte cu 80 de lucrători și Tâmplarul cu 70 de lucrători. Producția s-a îmbunătățit la aceste cooperative după excluderea unui fost fascist din fruntea cooperativei.

¹⁴ Partidul Democrat Național Socialist al Muncitorilor Germani.

¹⁵ Frontul Renașterii Naționale.

¹⁶ Concediați din armată.

¹⁷ Regia Autonomă de Transport Auto.

Au luat ființă 3 magazine de stat cu 200 de salariați unde munca merge în bune condiții.

De asemenea este în Bistrița o Gospodărie Agricolă de Stat cu 35 de angajați permanenți și unde lucrează mai multe sute de zilieri.

Există în Bistrița o Stațiune de Mașini Agricole unde producția în 1949 a fost depășită câștigând steagul întrecerilor pe regiunea Ardealului.

Nivelul de trai al populației este mulțumitor în raport cu 1946 când s-au făcut chiar demonstrații de foame pe stradă. Mulți dintre cetățeni sunt angajați la diferite instituții de unde primesc salarii și cartele. De asemenea lucrează mulți angajați zilieri la Aprozar, G.A.S.¹⁸, Întreprinderile Comunale.

Situația sanitară în orașul Bistrița este mulțumitoare, nu s-au semnalat epidemii sau boli contagioase, de asemenea și gradul de cultură este mai mare ca la organizațiile de la sate, însă am găsit și membrii de partid în proporție de 5% care nu știu carte.

Cum s-a organizat partidul în orașul Bistrița.

După intrarea trupelor sovietice eliberatoare reacțiunea a încercat să pună mâna pe unele posturi de conducere.

În orașul Bistrița înainte de 1944 n-a existat o mișcare ilegală de partid afară de unele acțiuni al Ajutorului Roșu, așa că pentru începerea unei organizații de partid s-au trimis persoane din alte localități.

La început în partid în 1945 s-au înscris o serie de muncitori, mici meseriași, funcționari care au activat la ședințele de partid, au avut ca sarcini de a recruta membrii de partid au dus muncă de șablonare și propagandă.

Pe lângă elementele cinstite și muncitoare, din lipsă de vigilență s-au strecurat în partid și unele elemente dușmănoase ajungând chiar în posturile de conducere și care apoi au înlesnit încadrarea în partid a altor elemente dubioase. În 1946 a început încadrarea basarabenilor în partid, de asemenea s-au încadrat unele elemente afaceriste care sub denumirea de membru de partid au făcut afaceri.

Înainte de alegerile din 1946 erau numai două celule în orașul Bistrița plus două organizații ale C.F.R. care erau în localitate, cu care s-a muncit în campania electorală. Abia după alegeri au început să se înscrie mai mulți membri de partid. Așa că în martie 1947 la desființarea Regionalei erau 5 organizații de cartier în Bistrița care înglobau și membri de partid din instituții.

Înscrieri mai masive cu membrii de partid și mai ales elemente funcționărești – și aici a fost o lipsă că nu s-au făcut verificări temeinice primindu-se membrii în bloc (prefectura, primăria) – s-au făcut după stabilizarea din august 1947 văzându-se realizările partidului și după ce a fost demascat Maniu și alungat Tătărascu din guvern.

Pe lângă faptul că nu s-au verificat acele elemente care s-au încadrat atunci în partid, pe de altă parte nu s-a dus o politică justă de atragere a elementelor sărace și muncitoare din cartierele orașului multe elemente cinstite au rămas în afara partidului. Acestui fapt se datorează că în organizația de cartier compoziția socială este slabă, astfel în organizația a V-a avem: 5 muncitori, 10 funcționari și intelectuali, 17 mici meseriași. În organizația I-a 14 muncitori, 23 funcționari intelectuali, 4 militari.

În etapa de dezvoltare a partidului în orașul Bistrița au fost o serie de piedici puse de către elementele reacționare. Astfel conducerea reformei agrare a fost lăsată pe mâna unor elemente dușmănoase regimului și care au sprijinit pe cei înstăriți fiind nevoite multe familii de moți să se întoarcă înapoi în județele lor neprimind pământ.

Altă greutate în dezvoltarea partidului a fost că în cartierul Hrube, unde au pornit legionarii nu s-a dus nici o muncă pentru a lămurii cetățenii și care în timpul alegerilor din 1946 au stat sub influența completă a reacțiunii de unde au și plecat delegați la Congresul P.N.Ț. Năsăud.

O altă greutate în creșterea influenței partidului a fost faptul că în fruntea oficiului C.A.S.B.I.¹⁹ (o problemă importantă în orașul Bistrița) unde $\frac{3}{4}$ sunt absenteiste a fost pus un fost legionar, un afacerist care sprijinea elementele reacționare și nemulțumea astfel populația săracă.

Eforturile făcute de partid pentru a întări influența partidului.

Abia începând din 1948 a început partidul să-și câștige mai multă influență și membrii de partid au început să facă o viață de partid mai organizată. S-a intensificat munca politică prin prelucrarea Rezoluției Plenare a II-a prin C.C. și a Biroului Informativ asupra situației din P.C.I. care prelucrări s-au făcut în mod organizat în toate organizațiile de bată. S-a prelucrat de asemenea problema colectării în toate organizațiile de bază din oraș, au fost pregătiți îndrumători și trimiși pe comune cu prelucrarea acestor probleme.

¹⁸ Gospodărie Agricolă de Stat.

¹⁹ Casa Autonomă a Statului pentru Bunurilor Inamice.

S-a început a se scoate din organizațiile de bază o serie de elemente dușmănoase strecurate în partid. Au fost trimiși în judecată și condamnați o serie de elemente afaceriste care folosind poziția lor în aparatul de stat au făcut afaceri mari. Astfel populația muncitoare a văzut că cei ce fură din bunul poporului își primesc pedeapsa cuvenită.

S-au făcut schimbări în conducerea organizațiilor de masă. A început să se îmbunătățească și compoziția aparatului de stat fiind încadrați o serie de elemente provenite din câmpul muncii și schimbarea conducerii aparatului de stat.

Odată cu unificarea partidelor muncitorești Partidul Muncitoresc Român s-a întărit însă au pătruns în P.M.R. o serie de elemente mic burgheze, altele dușmănoase.

Dușmanul de clasă a încercat prin diferite metode să împiedice creșterea influenței partidului, astfel în 1948 conducerea Federalei²⁰ au sabotat în așa fel încât am avut 44 de cooperative cu deficit de județ și prin acestea au căutat să nemulțumească populația împotriva regimului.

Altă manevră a dușmanului a fost că la Serviciul L.S.M.C.F.R.²¹ Bistrița un basarabean a sustras din obiectele și mărfurile ce le reveneau muncitorilor și le vindea pe negru la Cluj, de asemenea încasa bani și lua saci de la muncitori pentru a le aduce grâu, și nu le-a adus nimic și nici banii n-au fost restituiți. O altă manevră a dușmanului a fost că înainte de alegerile din 1948 că la distribuirea biletelor de votare de la primărie s-au pus doi funcționari reacționari, care cu ocazia înmânării biletelor făceau propagandă imperialistă.

Avem cazuri unde din lipsă de vigilență au ajuns în conducerea instituțiilor elemente necorespunzătoare.

Toate aceste manevre ale dușmanului și piedici puse de reacțiune au fost demascate de către organizațiile de partid și partidul nostru s-a întărit mai ales după verificarea membrilor de partid când aceste elemente au fost demascate influența partidului a crescut mult.

Verificarea membrilor de partid.

Au fost verificați în total în orașul Bistrița 1050 membrii de partid dintre care au fost confirmați 779, au fost excluși pentru fapte 227, excluși pentru neprezentare 44 și anulați 1.

Au fost propuse pentru sancționare 6 persoane. Au fost propuși pentru promovare 60 de membrii pentru a fi ridicați în munci de răspundere. Dintre aceștia majoritatea lor sunt deja folosiți în munci de partid, administrative, la organizații de masă.

La ședințele de verificare ale celor 22 de organizații de bază din orașul Bistrița au participat un număr de 350 membrii de partid.

Prin excluderile făcute s-au întărit în mod considerabil organizațiile de bază din Bistrița reușind a scoate din partid dușmani înfocați ai regimului care s-au strecurat în partid cu intenția de a submina pe dinăuntru partidul. Astfel au fost excluși: informatori – 11; crime și jafuri – 3; exploatare – 47; alte categorii de fasciști – 37; descompunere morală – 7; activitate legionară – 17; abateri de la linia partidului – 27; activitate dușmănoasă – 37; anulați – 41; neprezentare – 44.[...]

După ce am fost instalați în subcomisie am început prelucrarea asupra importanței verificării membrilor de partid de către activiștii județenei după un plan bine stabilit. Acolo unde s-a făcut bine prelucrarea importanței verificărilor cum a fost organizația de bază C.F.R. I.P.E.I.L.²² și Justiția în acele organizații de bază și membrii de partid s-au prezentat cu curaj în fața subcomisiei de verificare, și am primit ajutor pentru demascarea elementelor dușmănoase strecurate în partid.[...]

Au fost însă la unele organizații de bază unde prelucrarea nu s-a făcut destul de temeinic și mai ales în organizațiile de cartier unde n-au fost destul de instruiți și folosiți agitatori pentru că responsabilul pe oraș al agitatorilor a plecat în concediu și n-a lăsat pe nimeni care să se ocupe de instruirea agitatorilor în legătură cu verificarea membrilor de partid.

Așa au organizațiile de bază Cartier VI, Naționalizarea, Cartier VII și Cartier IV unde am fost nevoiți de 2 ori să amânăm pentru o seară ședința de verificare în care timp s-au ținut ședințe cu agitatorii pentru a-i instrui de felul cum trebuie să dea ajutor subcomisiei de verificare.[...]

În ultimul timp înainte de a intra în ședința de verificare cu 3-4 zile am ținut ședințe cu biroul organizațiilor de bază unde am trasat sarcini agitatorilor și au pregătit mai temeinic ședințele.

La începutul muncii de verificare mobilizarea membrilor de partid la ședințe s-a făcut direct de către subcomisie prin secretarii și birourile organizațiilor de bază. Aceasta a fost o lipsă a noastră căci n-am putu

²⁰ Federala Nășăudul cu reședința în Bistrița, grupând cooperativele de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor și cooperativele de credit din județ.

²¹ Serviciul de întreținerea căilor ferate.

²² Întreprinderea Pentru Exploatarea și Industrializarea Lemnului.

face controlul de felul cum se mobilizează membrii la ședințe și am avut un caz la organizația I Cartier și din cauza secretarului organizației de bază care nu s-a ocupat efectiv de mobilizarea membrilor, din 35 nu s-au prezentat decât 10 la ședințe și am fost nevoiți să amânăm ședința. De asemenea a mai fost greșeala că n-am respectat totdeauna instrucțiunile primite de la Comisia Centrală de verificare de a anunța cu trei zile înainte pe membrii de ședințele de verificare.

În ultimul timp am colaborat mai strâns cu secția organizatorică și mobilizările s-au făcut în condiții destul de bune. Astfel am avut în organizațiile unde mobilizarea a fost 100% cum a fost organizația de bază Justiția. I.P.E.I.L., P.T.T., Cartier IV. Mai slab a fost Cartier VI și Cartier II.

În ceea ce privește completarea chestionarelor la început un membru din subcomisie care a dat îndrumările necesare însă mai târziu ne-am format un colectiv din 7 membri care i-am instruit și apoi ne-au ajutat la completarea chestionarelor. Aici am avut unele lipsuri căci membrii însărcinați cu această n-au fost destul de atenți la completarea deplin a chestionarelor astfel că au rămas unele chestionare necompletate la unele întrebări. Datorită acestui fapt am avut și patru chestionare care s-au dat unora care n-au avut acte de partid și am anulat chestionarul.

În legătură cu completarea chestionarelor a fost o lipsă de vigilență din partea unor persoane din colectivul de completare a chestionarelor căci o persoană fără să întrebe pe nimeni a dus acasă și l-a completat un secretar de organizație de bază.

Aceste lipsuri în ședințele ținute le-am analizat și pentru a îmbunătăți munca am organizat în așa fel încât o persoană din subcomisie a participat la completarea chestionarelor.

Dosarele primite de la secția de cadre au fost în majoritatea cazurilor fără autobiografii și cu referințe puține, de multe ori dosarul cuprindea o singură adeziune și în unele cazuri chiar nesemnată de nici un propunător. Astfel când am ținut ședințe cu biroul organizației de bază le-am trasat ca sarcină să ne strângă autobiografii și referințe și am reușit să completăm în majoritatea lor pentru verificare. Am avut și unele lipsuri pentru că în 2 sau 3 cazuri neprimind autobiografiile la unele femei n-am mai așteptat autobiografia și am supus-o la verificare, primind autobiografia ulterior. Același lucru s-a întâmplat și cu referințele pe care le-am cerut după verificare însă au rămas dosare cu câte 1 sau 2 referințe.

După ce am adunat materialul necesar am studiat dosarele și ne-am formulat întrebările pentru ședințe. L-a început n-am studiat dosarele în colectiv așa că în unele cazuri am scăpat din vedere probleme care ne-ar fi ajutat la verificarea mai amănunțită a persoanelor. Așa a fost cazul unei persoane când numai în timpul verificării am observat că a avut adeziunea falsificată în ce privește locul nașterii, arătând în adeziune că este născut în Moldova în realitate fiind născut în Basarabia.

Secretarul subcomisiei scotea notele biografice și apoi luam dosarul individual fiecare din subcomisie pentru a-și formula întrebările. În urma ședinței care s-a ținut la Cluj cu președinții din subcomisii am început să studiem dosarele în mod colectiv.

Înainte de intrarea în ședință am verificat individual 4 persoane pentru a fi cooptați în subcomisie. Aici am avut o greșeală căci la început la organizația de cartier I am verificat 4 persoane însă la ședința colectivă a reieșit că numai pe unul îl putem coopta și am mers mai departe cu verificarea și am mai verificat încă 4 persoane. Apoi a fost cooptată o învățătoare al cărei dosar nu l-am studiat destul de amănunțit și când am verificat a doua seară pe soțul ei a reieșit că este avocat și că are 15 ha de pământ.

La ședința următoare am cooptat altă persoană în subcomisie arătând în mod politic motivele schimbării.

De asemenea în organizația VI-a din cei patru verificați numai o persoană a corespuns și am fost nevoiți să verificăm în două seri numai noi trei în subcomisie până la a 14 persoană când am găsit unul corespunzător care l-am cooptat.

O altă lipsă a noastră a fost la început în legătură cu prelucrarea problemei verificărilor care se făcea de către președintele subcomisiei, când am accentuat prea mult vorbind numai despre faptul că în partid s-au strecurat și elemente dușmănoase și n-am arătat că verificarea are ca scop ca întărirea fiecărui membru de partid încât persoanele n-au avut curaj suficient în ședințele de verificare. În urma ședințelor cu colectivul subcomisiei am analizat acest lucru și în prelucrările ulterioare am arătat și celălalt scop al verificării.

O lipsă a noastră a fost că n-am folosit din plin pe cele două persoane cooptate și la început nu le-am dat nici îndrumările necesare și nici n-am prelucrat cu colectivul care este misiunea lor. După ce s-a arătat această lipsă am explicat pe larg care este misiunea celor două persoane cooptate și la sfârșitul verificării organizației respective când am ținut ședința de hotărâre le-am citit care sunt instrucțiunile cu elementele care trebuie excluse din partid.

De la persoanele cooptate în subcomisie la început am primit un ajutor mai puțin însă după ca am prelucrat cu ei au pus întrebări, ne-au dat ajutor.

La ședințele de hotărâre am primit ajutor de la 2 persoane cooptate.

Cum au decurs ședințele de verificare.

La începutul verificărilor neavând experiență ședințele de verificare au decurs într-o atmosferă prea încordată din cauză că n-am prelucrat destul de temeinic importanța și felul cum trebuie să decurgă verificările iar pe de altă parte întrebările au fost puse prea rigid și nu întotdeauna au fost legate de viața persoanelor respective. Mai târziu întrebările au fost puse într-un spirit mai tovarășesc și legate de viața persoanei care era sub verificare.

Au fost ședințe de verificare care au decurs destul de bine unde persoanele au pus întrebări, au luat cuvântul la discuții cum a fost organizația Cartier I și II, Justiția, I.P.E.I.L. Magazinul de Stat înscriindu-se câte 7-8 persoane la cuvânt, însă am avut cazuri la unele organizații de bază cum a fost Cartier VI, VII, V și Sfatul Comunal unde am fost nevoiți să aducem persoane din alte organizații de bază pentru a ne da ajutor.

Datorită unor cazuri mai grele n-am putut ține ședința în mână și a durat două trei ore fapt care a mers în detrimentul muncii. De asemenea au fost cazuri când o serie de dușmani strecurați în partid au încercat să transforme ședințele în tribună de apărare și lipsa noastră a fost că n-am putut să ținem destul de bine în mână aceste ședințe.

Intelctuali în general au avut o atitudine de rezervă și n-au venit cu destul curaj în fața subcomisiei, ei însăși lansând zvonul că intelectuali vor fi dați afară din partid

Nici subcomisia n-a mers în toate problemele cu întrebările și cu dezbaterile lor până la capăt astfel că uneori ne-am mulțumit cu răspunsul primit fără să insistăm asupra acelei probleme.

Am avut mult de combătut zvonul lansat de dușmani că cei excluși din partid își vor pierde serviciul din câmpul muncii, aceste probleme s-au ridicat chiar în ședințe.

Au fost multe cazuri când persoanele care la ședințele de organizație de bază nu luau niciodată cuvântul la ședințele de verificare au fost destul de activi.

Ajutorul primit din partea membrilor a fost cam slab, cauza principală a fost că aceștia n-au fost lămuriiți dinainte care este misiunea lor

Mobilizarea nemembrilor de partid s-a făcut de către biroul organizației de bază iar lista a fost revizuită în prealabil de către subcomisie. În general am observat că la primele ședințe veneau nemembrii de partid iar la restul mai lipseau mai ales la organizațiile de bază unde ședințele durau peste 7 zile.

În ceea ce privește participarea activiștilor la ședințele de verificare în oraș a fost în puține cazuri.

Ajutorul primit de la secția organizatorică la început a fost mai slab, noi făceam mobilizările, noi ne adunam materialul necesar pentru dosare, noi am lucrat pentru completarea chestionarelor.

Abia în ultimul timp am primit ajutor din partea secției organizatorice în legătură cu planificarea celor 400 de dosare ale necunoscuților, ni s-a dat ajutor la mobilizarea persoanelor la ședințe colaborarea a fost mai bună ca la început.

Probleme mai importante care s-au ridicat la ședințe au fost: sabotajul făcut de conducerea Federalei etc.

În general verificarea membrilor de partid a fost bine comentată în rândurile populației mai ales după anunțarea confirmărilor și a excluderilor din partid.

A fost o lipsă a subcomisiei că nu ne-am organizat în așa fel munca încât să putem da rezultatele mai din vreme încât am avut organizații de bază care au primit rezultatele după 2 sau chiar 3 luni de la verificare.

De asemenea după darea rezultatelor la Sfatul Județean s-au prezentat doi oameni de serviciu de la Sfat la subcomisie pentru a se înscrie în partid, și un alt membru care a participat la ședințele de verificare și-a făcut un abonament la ziarul Scânteia.

O altă lipsă a subcomisiei a fost că nu la toate organizațiile de bază am pregătit temeinic ședințele de darea rezultatelor și nu întotdeauna am demascat suficient elementele dușmănoase care au fost excluse din partid. Așa am avut cazuri când cel exclus s-a ridicat și a spus că nu este de acord cu hotărârea subcomisiei.

Privind munca depusă de subcomisie putem afirma că în bună măsură am reușit să scoatem dușmanul care s-a strecurat în partid.

În această muncă am avut și unele lipsuri și greutăți. N-am putut mai ales în ultimul timp să lucrăm în mod organizat după un plan bine stabilit, datorită faptului că s-au găsit o serie de persoane neverificate iar alții au sosit ulterior din alte județe. Pe de altă parte în ultimul timp s-a observat la noi o delăsare în muncă.

La începutul verificărilor neavând experiența necesară au fost scăpate unele elemente, fiind nevoită Comisia Județeană de verificare să revină asupra calității de membru și să hotărască excluderea lor.

În decursul muncii am avut greșeala că n-am făcut la timp caracterizările care fapt a îngreunat munca.

Ce s-a constatat în verificarea organizațiilor de bază.

În urma muncii de verificare am constatat că în bună măsură activitatea de partid s-a dus în orașul Bistrița. În majoritatea membrilor de partid au un plan de lucru cu sarcini concrete, și am găsit organizații de bază unde la ședințele de grupă responsabili controlau felul cum membrii și-au îndeplinit sarcinile luate față de partid. Așa este organizația Sfatului, Magazinul de Stat, Justiția, Cartierul III și IV.

De asemenea organizațiile de bază țin de două ori pe lună ședințe de organizații, mai slab este în această privință organizația RATA, care datorită specificului muncii ședințele se țin în mod neregulat.

Ședințele de grupă la instituții se țin în mod regulat după un plan stabilit, însă la cartier nu se face un control serios din partea biroului organizației de bază asupra ținerii ședințelor de grupă.

În general frecvența la ședințele de organizație de bază din oraș variază între 70-90% însă am constatat o lipsă că birourile organizațiilor de bază nu țin o evidență când o persoană se mută dintr-o organizație în alta, rămânând câteva luni fără să fie încadrat și fără să activeze în o organizație de bază. Astfel au fost 200 de persoane care existau în oraș însă nu erau încadrați în nici o organizație de bază și nu duceau muncă de partid.

O parte pozitivă a muncii organizațiilor de bază în orașul Bistrița a fost buna organizare și mobilizarea membrilor și nemembrilor de partid la muncile voluntare care s-au făcut în orașul Bistrița cum a fost clădirea uzinei electrice și podurile Budacului și Jelna precum și clădirea Aparatului Administrativ.²³

De asemenea s-a observat în ultimul timp că tot mai mulți membrii de partid sunt antrenați în acțiunea de vindere a ziarelor și broșurilor pe stradă în zile de sărbătoare. Tot o parte pozitivă a muncii de partid în Bistrița este antrenarea populației la participarea mitingurilor, demonstrațiilor.

S-a putut constata că munca agitatorilor în unele organizații de bază este bine instruită, au sarcini concrete de exemplu: un îndrumător răspunde de munca de lămurirea și cu mobilizarea cetățenilor la munci voluntare pe o stradă de la un nr. la altul, însă am găsit agitatori care nu-și cunoșteau menirea și sarcinile ce-i revin unui agitator.

S-a constatat în urma verificării că munca de partid n-a mers destul de bine în unele organizații de bază din cauză că componența organizatorică a acestor organizații de bază n-a fost destul de justă. Astfel la organizația de bază Naționalizarea au fost cuprinși membrii de partid de la Comcar²⁴ fabrica de marmeladă, fabrica de mezeluri și fabrica de teracote. Același lucru a fost la organizația de bază Cooperăția unde erau înglobați membrii de partid de la Cooperativă Munca, Federala și Cooperativa Încălțăminte.

S-a mai constatat o lipsă prin faptul că la fabrica de piele Cometa unde sunt circa 60 muncitori și numai 5 membrii de partid.

O lipsă serioasă am putut constata în ceea ce privește ridicarea nivelului politic a membrilor de partid, astfel au fost organizații de bază unde se studia istoria, alți membrii participau la cursurile serale – aceasta era la organizația de întreprinderi și instituții – însă am găsit organizații de bază cu nivel politic redus mai ales la nivel de cartier, unde unele persoane nu cunoșteau uneori nici statutul. Acest nivel scăzut se observă și în ședințele de partid unde puține persoane iau cuvântul s-au se înscriu la discuții pentru a venii cu propuneri pentru îmbunătățirea muncii.

Nu s-a dus o muncă destul de temeinică în ceea ce privește combaterea misticismului. Mai avem încă persoane membrii de partid înapoiați, care stau sub influența acestei propagande.

O altă problemă importantă este aceea că trebuie dusă o muncă temeinică împotriva manifestărilor naționaliste și sovine.

S-au mai constatat lipsuri la unele instituții unde conducerea nu lua în considerare organizația de partid și nu exista nici o colaborare între conducerea instituției și conducerea organizației de bază.

În această direcție trebuie atrasă atenția conducerilor instituțiilor să colaboreze cu organizație de partid și să considere partidul ca for coordonator.

În urma muncii de verificare a reieșit o altă lipsă cât se poate de serioasă și anume: lipsa de vigilență reușind astfel a se strecura în partid și în conducere elemente dușmănoase și care au căutat apoi să saboteze munca de partid și să lovească în partid dinăuntru.

Se poate da ca exemplu în această direcție organizația de bază Cartier II compusă din 69 membrii unde au fost excluși 23, acest fapt se datorează că Comitetul Județean trebuia să fie mai vigilent la încadrarea în partid a elementelor din cartierul Hrube care a fost focarul legionarilor din Bistrița.

Cei mai mulți dușmani s-au strecurat în următoarele organizații de bază: Cartier V – 15 excluderi, Cartier II – 23 excluderi, Sfat Județean II – 13 excluderi, Cartier VI- 15 excluderi.

Din lipsurile constatate în munca de verificare noi trebuie să tragem învățăminte și să fim mai vigilenți pentru că dușmanul folosește diferite metode de a sabota și de a lovi în partid și în clasa muncitoare.

²³ Prefectura.

²⁴ Formă asociativă de organizare a colectării și vânzării cărnii.

Să avem o grijă permanentă de cadrele de partid de persoanele care s-au dovedit a fi devotate și au muncit pentru partid.

Să ne gândim mai bine și mai profund când propunem o persoană în munca de răspundere și trebuie să aplicăm teza lui Stalin care spune *omul potrivit la locul potrivit*.

În această privință au fost și lipsuri, de exemplu secretarul organizației de bază de la Cartierul II care trăiește în cercuri de elemente nesănătoase cu care chefuiește venea la ședințe turmentat.

O altă învățătură putem trage că organizațiile de partid trebuie să facă o muncă de control a sarcinilor date și felul cum s-au realizat ele pe teren.

Trebuie să fim vigilenți pentru a păstra unitatea partidului și să lovim fără cruțare în aceia care încearcă să ducă o acțiune de dezbinare a organizației de partid.

Trebuie să întărim spiritul de vigilență și combativitate a persoanelor noastre, să controlăm sarcinile trasate și să dăm ajutor persoanelor prin critică tovarășească și la timp.

Verificarea membrilor de partid a fost o muncă de partid frumoasă însă a fost o sarcină grea.

În tot timpul am fost mândrii de sarcina de cinste ce ne-a încredințat-o partidul.

Cu toate lipsurile avute și slăbiciunile în muncă arătate în raport, am căutat, după posibilitatea noastră să ne îndeplinim conștiincios această sarcină dată de partid, și am reușit în bună măsură să întărim organizația de partid.

Din lipsurile avute am învățat mult și în măsura în care le-am observat, și ne-au fost sesizate am căutat să le lichidăm. În acest sens am primit ajutor prețios din partea Comisiei Județene de Verificare, care ne-a criticat, însă putea să ne controleze mai des și să ne dea un ajutor mai eficace prin critica adusă.

Dacă în urma verificărilor am putut vedea o parte din manevrele mășave ale dușmanului de clasă, apoi sarcina noastră de acum înainte este de a lovi mai cu hotărâre în el, de a păstra ca lumina ochilor unitatea Partidului și de a muncii neîntrerupt pentru a apăra cauza păcii, în fruntea căreia stă falnicul și invincibilul popor sovietic în frunte cu genialul conducător de popoare din întreaga lume Josif Vissarionovici Stalin.

Noi ne luăm această sarcină și o vom îndeplini.

(Idem, fond *Comitetul județean P.C.R. Năsăud – Comisia de verificare a membrilor de partid*, d 12, f. 4-24).

Document nr. 5. 1950, februarie 20, Bistrița. Raport cuprinzând constatările Comisiei Județene de Verificare privind orașul Bistrița.

În orașul Bistrița au fost verificați în total 1050 membrii de partid cuprinzând 22 organe de bază. Dintre aceștia au fost excluși cu motive 227, excluși pentru neprezentare 44 și 41 au fost anulați. Au fost confirmați ca membrii de partid în total 779 membrii.

În ce privește compoziția națională a membrilor de partid-avem următoarea situație: 576 români, 43 evrei, 146 maghiari și 14 alte naționalități.

În urma verificării membrilor de partid, s-a putut constata, că elementul proletar - este în mai mică măsură - printre membrii de partid în orașul Bistrița, având numai un total de 293 muncitori și 32 țărani. Restul sunt: 257 funcționari, 58 intelectuali, 84 mici meseriași, 55 casnice.

În urma excluderilor făcute - s-a îmbunătățit compoziția socială a partidului - fiind excluse din partid elementele burgheze ca negustori, intelectuali, funcționari, etc. - în total 191.

De asemenea a mai fost verificat în orașul Bistrița organizația de bază a Securității și Miliția - în total 89 membrii. Dintre aceștia au fost excluși 14 membri.

Înainte de război orașul Bistrița era în majoritate locuit de sași, care în timpul ocupației horticiste au desfășurat o propagandă hitleristă - fiind organizați în partide fasciste, ceea ce a contribuit la faptul, că în 1944 să se retragă cu trupele fasciste în Germania. Așa că înainte de 1944 în orașul Bistrița propriu-zis nu a fost un focar politic așa însemnat cum era de pildă Năsăudul și Bărgăul.

Totuși influența mai mare au avut-o Național Țărăniștii conduși de Victor Moldovan fost deputat manist și după aceea fracțiunea de Vaida condusă de avocatul Tudor Dan.

Prin anul 1934-1937 familia Scridon a încercat să organizeze mișcarea Gogo-Cuzistă fără să dea rezultate mari.

Începând din anul 1934 a luat ființă mișcarea legionară, care a format mai multe cuiburi în cartierul Hrube. Se făceau demonstrații pe stradă și au ridicat o troiță legionară în parc. În această mișcare au fost înscrși majoritatea intelectuali și funcționari.

În timpul ocupației horticiste - pe lângă organizațiile hitleriste ale germanilor, s-a organizat partidul „Erdely Magyar Part”, unde era înscrisă majoritatea populației maghiare. În 1942 ia ființă partidul lui Szalasi - care a reușit să încadreze și muncitori în această organizație,

Partidul Imredi a fost condus de către prefect, unde au fost înscrși majoritatea funcționarilor.

În toamna anului 1944 și începutului lui 1945, a început să se organizeze P.C.R. – ul în orașul Bistrița, în majoritate din tovarăși maghiari și evrei.

Vechii P.S.D.-iști au organizat P.S.D. – ul unde pe lângă elementele mici meseriași, au încadrat și dușmani care au căutat un refugiu pentru a-și ascunde activitatea lor murdară din trecut.

În anul 1945 începe să se organizeze F.P. sub conducerea tovarășului Melaniuc Ioan- muncitor conștient pentru ca mai târziu să ajungă în fruntea acestei organizații – chiaburul Dr. Budușan, ca președinte al organizației județene, dând posibilitatea la o serie de elemente reacționare de a se încadra în această organizație.

În anul 1946-1947 s-a organizat Partidul Liberal (Tătărăscu)- sub conducerea lui Oanea – fost deputat brătienist, Partenie Ioan fost prefect liberal, Cosmuța Octavian pe atunci primar al orașului, fără însă să se poată înscrie mulți membri.

Concomitent cu organizarea partidelor democratice – s-a organizat și reacțiunea în frunte cu P.N.Ț. Maniu și apoi Brătieniiști. În aceste două partide – mai ales la Maniu – și-au găsit refugiul toate elementele antidemocrate, ofițeri deblocați, legionari, preoți, profesori, etc. În fruntea lor în orașul Bistrița era avocatul Cornel Pop - care făcea parte din conducerea organizației subversive *Sumanele Negre*. Ședințele de Comitet se țineau în casa preotului Petrinjel, iar sediul organizației orășenești a fost pe strada 26 Ianuarie în casa lui Siminic. În primăvara anului 1946 s-a organizat plecarea la Congresul P. N. Ț. din Năsăud, cu camionul, unde au fost antrenați o serie de tineri din cartierul Hrube. De asemenea organizația P. N. Ț. a reușit să-și plaseze oamenii lor în fruntea Siguranței și Poliției ca Gherman și Olteanu (azi arestați).

Centrul maniștilor era cartierul Hrube și peste Podul Budacului, unde erau și cele mai multe semne cu ochiul

Liberalii Brătieniiști au desfășurat o activitate mai slabă, sub conducerea lui popa Deac având o popularitate mai mică.

Având în vedere specificul județului cu un trecut politic pronunțat naționalist, leagăn de legionari *Sumanele Negre* etc. în 1948 a început să se regrupeze mișcarea legionară înființând un Comitet Județean, unde au intrat și trei membrii de partid (și președintele Federalei). Această organizație a avut sediul în orașul Bistrița și a fost distrusă de organele Securității.

Orașul Bistrița nu este un centru industrial, populația se ocupă cu diferite meserii, unii cu agricultura iar restul sunt funcționari la diferite instituții.

După naționalizarea întreprinderilor au început să lucreze fabrica de piele, fabrica de teracotă, fabrica de mezeluri și R.A.T.A. S-au înființat în Bistrița 3 cooperative de producție a croitorilor, tâmplarilor și pantofarilor.

În 1948 a luat ființă o Gospodărie Agricolă de Stat și Centru de Stațiuni și Mașini.

După intrarea trupelor sovietice eliberatoare reacțiunea a încercat să pună mâna pe unele posturi de conducere ajungând popa Costan care a fost legionar în postul de primar, Tudor Dan șef de poliție etc. care dovedea că reacțiunea era puternică.

În orașul Bistrița înainte de 1944 n-a mai existat o mișcare ilegală de partid afară de unele acțiuni ale Ajutorului Roșu condus de Traian Banciu, așa că pentru începerea unei organizații de partid s-a trimis tovarăși din alte localități ca Gluvacov, Lungu, Teodoru.

La început în partid în 1945 s-au înscris o serie de muncitori, mici meseriași, funcționari care au activat la ședințele de partid, au avut ca sarcini de a recruta membrii de partid au dus muncă de șablonare și propagandă.

Pe lângă elementele cinstite și muncitoare, din lipsă de vigilență s-au strecurat în partid și unele elemente dușmănoase ajungând chiar în posturile de conducere și care apoi au înlesnit încadrarea în partid a altor elemente dubioase. Astfel s-a înscris printre primii un fost legionar în poliția lui Antonescu care a ajuns în Comitetul Județean și președintele Sindicatului Funcționarilor Publici. În 1946 a început încadrarea basarabenilor în partid. De asemenea s-au încadrat unele elemente afaceriste care sub denumirea de membru de partid au făcut afaceri.

Înainte de alegerile din 1946 erau numai două celule în orașul Bistrița plus două organizații ale C.F.R. care era în localitate, cu care s-a muncit în campania electorală. Abia după alegeri au început să se înscrie mai mulți membrii de partid. Așa că în martie 1947 la desființarea Regionalei erau 5 organizații de cartier în Bistrița care înglobau și membrii de partid din instituții.

Înscrieri mai masive de membrii de partid și mai ales elemente funcționărești, și aici a fost o lipsă că nu s-au făcut verificări temeinice primindu-se membrii în bloc (Prefectura, Primăria) – s-a făcut după stabilizarea din august 1947 văzându-se realizările și după ce a fost demascată Maniu și alungat Tătărăscu din Guvern.

Pe lângă faptul că nu s-au verificat acele elemente care s-au încadrat atunci în partid, pe de altă parte nu s-a dus o politică justă în atragerea elementelor sărace și muncitoare din cartierul orașului multe elemente

cinstite au rămas în afara partidului. Acestui fapt se datorează că în organizația de cartier compoziția socială este slabă, astfel în organizația V-a avem: 5 muncitori, 10 funcționari și intelectuali, 17 mici meseriași. În organizația I-a 14 muncitori, 23 funcționari intelectuali, 4 militari.

O lipsă în organizarea muncii de partid în orașul Bistrița a fost faptul că nu a fost creat un comitet orașenesc de partid care să se ocupe efectiv de îndrumarea și controlul organizației de bază din orașul Bistrița, lăsându-se această muncă pe seama unui instructor al secției organizatorice. În 1947-1948 a ajuns să se ocupe cu această muncă de îndrumare și control a organizației de bază din oraș un fost legionar notoriu în prezent exclus din partid. Acesta a făcut o serie de greșeli cum a fost cazul în timpul unificării a celor două partide nu a chemat și nu a încadrat în organizația de bază o serie de muncitori din fostul P.S.D. care au rămas pe din afara partidului, încadrând în schimb elemente dușmănoase respectiv un fost legionar și un fost manist.

În etapa de dezvoltare a partidului în orașul Bistrița au fost o serie de piedici puse de către elementele reacționare. Astfel conducerea reforma agrară a fost lăsată pe mâna unor elemente dușmănoase regimului și care au sprijinit pe cei înstăriți fiind nevoite multe familii de moți să se reîntoarcă înapoi în județele lor neprimind pământ. În 1947 ajunge ca secretar al reformei agrare la comisia județeană un fost conducător de garnizoană legionară iar președinte al comitetului orașului de reformă agrară un fost agent informator al serviciului maghiar contraspionaj.

Altă greutate în dezvoltarea partidului a fost că în cartierul Hrube, unde au pornit legionarii nu s-a dus nici o muncă pentru a lămurii cetățenii și care în timpul alegerilor 1946 au stat sub influența completă a reacțiunii de unde au și plecat delegați la congresul P.N.Ț. Năsăud.

O altă greutate în creșterea influenței partidului a fost faptul că în fruntea orașului C.A.S.B.I. (o problemă importantă în orașul Bistrița) unde $\frac{3}{4}$ din case sunt absenteiste, a fost pus un fost legionar un afacerist care sprijinea elementele reacționare și nemulțumea astfel populația săracă.

Abia începând în 1948 a început partidul să-și câștige mai multă influență și membrii de partid au început să ducă o viață de partid mai organizată. S-a intensificat munca politică prin preluarea Rezoluției Plenare a II-a a C.C. și a Biroului informativ asupra situației din P.C.I. care prelucrări s-au făcut în mod organizat în toate organizațiile de bază, s-a prelucrat de asemenea problema colectărilor în toate organizațiile de bază din oraș, au fost pregătiți îndrumători și trimiși pe comune cu prelucrarea acestor probleme.

S-a început a se scoate din organizațiile de bază o serie de elemente dușmănoase strecurați în partid. Au fost trimiși în judecată și condamnați o serie de elemente afaceriste care folosind poziția lor în aparatul de stat au făcut afaceri mari: furt de la fabrica de sobe, s-a sabotat producția la fabrica de sobe. Astfel populația muncitoare a văzut că cei ce fură din bunul poporului își primesc pedeapsa cuvenită.

S-a făcut schimbări în conducerea organizațiilor de masă. A început să se îmbunătățească și compoziția aparatului de stat fiind încadrați o serie de elemente provenite din câmpul muncii și schimbarea conducerilor aparatului de stat, în urma acestor schimbări a crescut mult influența partidului.

O dată cu unificarea partidelor muncitorești Partidul Muncitoresc Român s-a întărit însă au pătruns în P.M.R. o serie de elemente mic burgheze altele dușmănoase, care s-au înscris în P.S.D. pentru a-și ascunde trecutul pătat și în urma verificărilor au fost excluși din partid.

Dușmanul de clasă a încercat prin diferite metode să împiedice creșterea influenței partidului, astfel în 1948 conducerea Federalei a sabotat în așa fel încât au avut 44 cooperative cu deficit în județ și prin acestea au căutat să nemulțumească populația din județe împotriva regimului.

O altă manevră a dușmanului a fost că la serviciul C.F.R. Bistrița un basarabean a sustras din obiectele și mărfurile ce le reveneau muncitorilor și le vindea la negru în Cluj, de asemenea încasa bani și lua saci de la muncitori pentru a le aduce grâu, nu le-a adus nimic nici banii n-au fost restituiți.

O altă manevră a dușmanului a fost, înainte de alegerile din 1948, la distribuirea biletelor de vot la primăria orașului, au fost puși doi funcționari reacționari care cu ocazia înmânării biletelor de vot făceau propagandă imperialistă.

Mai sunt cazuri unde din lipsă de vigilență au ajuns în conducerea instituției elemente necorespunzătoare și dușmănoase.

Toate aceste manevre ale dușmanului și piedici puse de reacțiune au fost demascate de către organizațiile de partid, iar partidul nostru s-a întărit mai mult după verificarea membrilor de partid, când aceste elemente au fost demascate și excluse crescând mult influența partidului.

În urma muncii de verificare am constatat că în bună măsură munca de partid s-a dus în orașul Bistrița. În majoritate membrii de partid au un plan de lucru și sarcini concrete și am găsit organizațiile de bază unde la ședințele de grupă responsabilii controlau felul în care sunt îndeplinite sarcinile luate față de partid. Așa este organizația sfatului, Magazin de stat, Justiția, Cartierul III și IV. În organizațiile de bază se țin de două ori ședințe pe lună, mai slab este în această privință organizația R.A.T.A. care datorită specificului muncii ședințele se țin în mod neregulat.

Ședințele de grupă la instituții se țin în mod regulat după un plan stabilit însă la organizațiile de cartier nu se face un control serios din partea biroului organizației de bază asupra ținerii ședințelor de grupă.

În general frecvența la ședințele organizației de bază din oraș este între 70-90% însă am constatat o lipsă că birourile organizației de bază nu țin o evidență când o persoană se mută dintr-o organizație în alta, rămânând câteva luni fără să fie încadrat, fără să activeze în vreo organizație de bază. Astfel au fost vreo 200 de persoane care existau în oraș și nu erau încadrați în nici o organizație de bază, nu duceau muncă de partid.

O parte pozitivă a muncii organizațiilor de bază în orașul Bistrița a fost buna organizare și mobilizare a membrilor și nemembrilor de partid la muncile voluntare care s-au făcut în orașul Bistrița cum a fost clădirea uzinei electrice, Podul Budacului și Jelna și clădirea aparatului administrativ.

De asemenea s-a observat în ultimul timp că tot mai mulți membrii de partid sunt antrenați la acțiunea de vânzare a ziarelor și broșurilor pe stradă în zilele de sărbătoare. Tot o parte pozitivă a muncii de partid în orașul Bistrița este antrenarea populației la participare, la mitinguri și demonstrații.

S-a putu constata că munca agitatorilor în unele organizații de bază este destul de bine organizată, se țin ședințe cu ei și au sarcini concrete de exemplu: un agitator răspunde cu munca de lămurire și cu mobilizarea cetățenilor la munci voluntare pe o stradă. Astfel de cazuri am găsit mai mult la agitarii de întreprinderi și instituții.

Au fost însă agitatori din organizațiile de bază cartier unde în lipsă de instruire nu cunoșteau nici sarcina ce revine unui agitator. Aceasta se datorează faptului că responsabilul agitatorilor din organizațiile de cartier a fost toată vara în concediu și n-a lăsat pe nimeni care să se ocupe de agitatori din această cauză agitatorii au dat un ajutor mai slab în munca de verificare.

Munca de partid în unele organizații de bază n-a mers destul de bine din cauză că componența organizatorică a acestor organizații de bază n-a fost destul de justă. Astfel la organizația de bază Naționalizarea au fost cuprinși membrii de partid de la Comcar, fabrica de marmeladă, fabrica de mezeluri și fabrica de teracote. Același lucru a fost la organizația de bază Cooperajia unde erau înglobați membrii de partid de la Cooperajia Munca Federală, Cooperajia Încălțăminte.

S-a mai constatat o lipsă prin faptul că la fabrica de piele Cometa unde sunt circa 60 muncitori și sunt numai 5 membrii de partid.

O lipsă serioasă am putu constata în ceea ce privește ridicarea nivelului politic a membrilor de partid, astfel au fost organizațiile de bază unde se studia istoria, alți membrii participau la cursurile serale – aceasta am găsit la organizațiile de întreprinderi și instituții – însă au fost organizații de bază cu nivelul politic redus mai ales cele de cartier unde membrii de partid nu cunoșteau nici statutul. Acest nivel scăzut se observă și în ședințele de partid unde puține persoane luau cuvântul s-au se înscriau la discuții pentru a veni cu propuneri de îmbunătățire a muncii.

Nu s-a dus o muncă destul de temeinică în ce privește combaterea misticismului. Mai avem încă persoane membrii de partid înapoiți care stau sub influența acestei propagande.

O altă problemă importantă este că trebuie dusă o muncă temeinică împotriva manifestărilor naționaliste și șovine așa a fost cazul la fabrica de teracote unde existau divergențe între muncitorii români și maghiari, fiind alimentate aceste divergențe de unele elemente dușmănoase. Aceste elemente au fost excluse din partid.

A fost cazul unde membrii de partid au avut atitudine dușmănoasă față de Uniunea Sovietică. S-au mai constatat lipsuri cum că în unele instituții conducerea nu lua în considerare organizația de partid și nu exista nici o colaborare între conducerea instituției și conducerea organizației de bază. Așa a fost cazul la P.T.T. unde fostul diriginte în prezent exclus nu vroia să stea de vorbă cu secretarul organizației de bază fiind un element muncitor. Tot așa a fost la Sfatul Comunal unde fostul primar n-a participat la nici o ședință de partid, nu s-a sfătuit niciodată cu biroul organizației de bază ci din contră își avea formată o gașcă de elemente dubioase cu care se consfătuia.

În această direcție trebuie atrasă atenția conducătorilor instituțiilor să colaboreze cu organizația de partid și să considere partidul ca for conducător.

În urma muncii de verificare a reieșit o altă lipsă cât se poate de serioasă și anume lipsa de vigilență, reușind astfel a se strecura în partid și în posturi de conducere elemente dușmănoase și care au căutat apoi să saboteze munca de partid și să lovească în partid dinăuntru. Se poate da ca exemplu în această direcție organizația de bază Cartier II. Compusă din 69 de membrii unde au fost excluși 23. acest fapt se datorează faptului că Comitetul Județean trebuia să fie mai vigilent la încadrarea în partid a elementelor din cartierul Hrube care a fost focarul legionarilor în Bistrița.

Lipsa de vigilență s-a dovedit în ce privește strecurarea basarabenilor în partid. Aceștia încă în 1946 știau că prezența lor în partid este dubioasă și primul a căutat să falsifice adeziunea (locul nașterii), iar

după ce a ajuns el în partid a introdus un lanț întreg de basarabeni care apoi s-a dovedit a fi dușmănoși partidului și Uniunii Sovietice, prin faptul că unii dintre ei ajungând în munci de răspundere.

Cei mai mulți dușmani s-au strecurat în următoarele organizații de bază Cartier V, 15 excluderi, Cartier II 23 excluderi, Sfatul Județean 2-13 excluderi, Cartier VI 15 excluderi.

O totală lipsă de vigilență s-a constatat în organizația de bază a III-a unde a fost însărcinat ca responsabil cu studiul istoriei un învățător, fost conducător legionar în prezent exclus din partid.

La propunerea elementelor în munci de răspundere nu s-a ținut cont de capacitatea și devotamentul persoanelor făcându-se greșeli.

S-a mai constatat o lipsă căci unii dintre membrii care erau încadrați în diferite organizații de masă n-au activat în cadrul acestor organizații, iar unii dintre ei nici nu și-au înscris soțiile la U.F.D.R. sau copiii în organizația de tineret.

Rămâne ca o sarcină principală a Comitetul de partid și conducerii organizațiilor de bază să-și mărească vigilența revoluționară să demaște orice manifestare a dușmanului de clasă în cadrul partidului și în afară de partid iar după deschiderea porților partidului să fie bine verificate elementele care își vor înainta candidatura de membrii de partid.

(*Ibidem*, d. 4, f. 38-48).

Document nr. 6. 1950, august 12, Bistrița. Prelucrarea rezoluției Comitetului Central P.M.R privind încheierea acțiunii de verificare a membrilor de partid.

Prelucrarea rezoluției s-a făcut în cele 27 de organizații de bază între 1 și 5 august.

Frecvența la aceste adunări a fost de 60%. În unele organizații de bază ca: G.A.S., Steaua Roșie, Naționalizarea, frecvența a fost între 84 și 93%, iar la organizațiile de bază Comitetul Provizoriu orașenes, organizația IV-a Cartier, organizația VII-a Cartier și Comitetul Provizoriu Județean I frecvența a fost între 48 și 53%. La aceste prelucrări au luat parte și nemembrii de partid în număr de 74.

După prelucrare au urmat discuții, unde s-au înscris la cuvânt atât membrii de partid cât și nemembrii de partid.

În cadrul acestor discuții persoanele au luat o poziție autocritică față de lipsurile pe care le au și totodată și-au luat angajamente ca aceste lipsuri să fie înlăturate pe viitor.

În general se poate spune că prelucrarea acestei rezoluții în orașul Bistrița, a avut rezultate bune, caz concret: cu încasarea cotizațiilor în oraș, unele organizații de bază care în trecut, cotizația a fost achitată în proporție de 70-80% acum cotizația s-a achitat 100%. De asemenea această îmbunătățire se poate observa și la frecvența organizației de bază.

În urma demascării elementelor dușmănoase, rămase în partid după verificare, cu ocazia prelucrării exemplu: agentul agricol de la Suplai, comitetul județean a luat măsuri de reverificare a acestora în vederea excluderii lor din partid.

Greutățile principate întâmpinate în această muncă a fost și faptul că în domeniul rural muncile agricole sunt în plină desfășurare, iar țăranii lucrează până noaptea târziu. În sectorul industrial și în instituții o parte din persoane sunt în concediu, aceste greutăți nu înlătură nicidecum lipsa care consta în aceea că nu am totu în vederea unei mobilizări totale a membrilor de partid, pentru cunoașterea acestui document de importanță istorică, în munca de întărire a organizației de partid.

Față de aceste lipsuri Comitetul Județean a luat următoarele măsuri:

- 1) în organizațiile de bază unde la prelucrare au participat sub 50% din numărul membrilor, prelucrarea să se facă din nou cu toată organizația de bază.
- 2) Acolo unde la prelucrarea numărul membrilor de partid a fost peste 50% în aceste organizații rezoluția să fie prelucrată numai cu acei care au lipsit fiind în mod special convocați.

Prelucrarea va fi făcută de secretarul organizației de bază, sau un membru de birou.

Cu agitatorii s-a prelucrat sarcina ca să se discute în grupuri cu membrii de partid și nemembrii de partid cinstiți, problemele prevăzute în rezoluție.

Privind rezultatele prelucrării Comitetului Central putem spune că aceasta a contribuit la creșterea simțului de răspundere a membrilor de partid.

Exemplu: în organizația de bază Fiad unde sunt arătate sarcinile concrete pe care fiecare membru de partid trebuie să le aibă.

Prelucrarea acestei rezoluții a dus la:

- 1) întărirea vigilenței membrilor de partid împotriva elementelor dușmănoase rămase în partid după verificare ca în ultima instanță, aceștia să fie demascați și înlăturați. Exemplu: demascarea

agentului agricol din organizația de bază Suplai.

- 2) Prelucrarea rezoluției a dus la întărirea spiritului de vigilență asupra dușmanului din afara partidului care va încerca să se strecoare în partid odată cu primirea de noi membrii cu scopul de a lovi partidul în interior. Exemplu: în unele organizații de bază unde atât membrii de partid cât și nemembrii de partid și-au luat angajamente de a fi vigilenți împotriva dușmanului de clasă
- 3) Prelucrarea a dus la ridicarea nivelului ideologic al membrilor de partid și la adâncirea cunoștințelor asupra statutului, legea de bază a P.M.R.
- 4) O adâncă înțelegere de către membrii de partid a rezoluției plenare a C.C. mai sus amintită a dus la întărirea activității organizației de bază în ceea ce privește îndeplinirea la timp a muncii de recoltare și colectării, lărgirea activității organizațiilor de bază la sate în vederea colectivizării agricole.

Exemplu: întreprinderile din județul nostru care și-au luat angajamente ca planul de stat pe luna august să fie îndeplinit până la 23 august.

Legat de cele de mai sus o justă înțelegere a problemelor prevăzute în rezoluție au adus la creșterea prestigiului partidului în rândul maselor la intrarea legăturii partidului cu partidul muncitor, condiția principală în lupta pentru construirea socialismului în țara noastră, pentru asigurarea păcii în lumea întreagă, împotriva monștrilor omenirii, imperialiștii anglo-americani.

Bistrița, 12 august 1950.

(*Idem*, fond Comitetul județean P.C.R. Năsăud, d. 74, f. 179-180).

Zusammenfassung

Der Verfasser stellt 6 unveröffentlichte Dokumente dar, die über die Überprüfungstätigkeit der Mitglieder der Rumänischen Arbeitspartei (R.A.P.) im Kreis Năsăud Zwischen den Jahren 1949-1950 berichten.

Diese Dokumnete bieten ein Bild über die Beweggründe und Kriterien nach dem dieses Unternehmen durchgeführt wurde und welche Ergebnisse es erhielt. So trägt es zur Aufklärung einer inneren Massnahme der R.A.P. bei, die eine tiefgreifbare Auswirkung bei den Parteimitgliedern und über die Entwicklung der rumänischen Gesellschaft im allgemeinen hatte.

